

Aneta Kamińska
**Psychologia
w służbie pedagogom**

Recenzja książki:
Gerd Mietzel,
Psychologia dla nauczycieli,
Biblioteka Wychowawcy,
GWP, Gdańsk 2009

Psychologia dla nauczycieli napisana przez G. Mietzel jest inspiracją do korzystania z dorobku psychologii w praktyce dydaktycznej. Autor, niemiecki psycholog i emerytowany profesor psychologii rozwojowej w Duisburgu, jest również twórcą takich pozycji, jak *Psychologia kształcenia* czy *Wprowadzenie do psychologii*.

G. Mietzel w swoim dziele charakteryzuje różne teorie psychologiczne stosowane w nauczaniu oraz ewolucję ich dominacji i znaczenia na przełomie dziejów. Ukazuje swoiste przejście od orientacji behawiorystycznej (pod pewnymi względami nadal efektywnej) do konstruktywistycznej. W tej drugiej uczeń nie jest już biernym odbiorcą i odtwórcą gotowych, otrzymanych od nauczyciela treści, lecz sam do nich dochodzi poprzez własną eksplorację rzeczywistości (m.in. poprzez przygotowane przez nauczyciela ćwiczenia, stanowiska pracy itp.). Jest on zatem współodpowiedzialny za proces uczenia się, głównie poprzez pewną wolność wyboru. Autor wyraża również nadzieję na połączenie dwóch wyżej wymienionych koncepcji w jedną ogólną teorię, wykorzystującą najkorzystniejsze dla uczniów i nauczycieli założenia. W niniejszym opracowaniu dostarcza on czytelnikowi rzetelnej informacji na temat istotnych

wyników badań w obrębie różnych istniejących teorii psychologicznych. Dzięki tej wiedzy przyszyły, a nawet praktykujący nauczyciel będzie mógł świadomie i zgodnie z nauką o ludzkiej psychice, etapach rozwoju osobniczego i motywach postępowania, wybierać formy pracy z uczniami na każdym szczeblu kształcenia.

W pierwszym rozdziale G. Mietzel przedstawia zakres i zadania psychologii kształcenia. Wskazuje w nim m.in. na możliwości lepszej realizacji pedagogicznego wsparcia oraz podkreśla pożytek płynący z badań pedagogiczno-psychologicznych. Zgłębia również proces uczenia się i jego uwarunkowania (jednakże treści te mogą być znane czytelnikom z innych pozycji naukowych), a także ukazuje warunki efektywnej pracy dydaktycznej. Podkreśla głównie wagę ugruntowanej znajomości wykładowego przedmiotu, ogólną i specjalistyczną wiedzę pedagogiczną, tworzenie dobrej atmosfery w klasie, zainteresowanie uczniem jako drugim człowiekiem i sprecyzowanie jednoznacznych oczekiwań wobec jego zachowania i postępów w nauce.

Kolejne dwa rozdziały mogą okazać się dla nauczyciela/wychowawcy bardzo interesujące, gdyż zawierają wiele cennych informacji dotyczących problematyki dziedziczności i środowiska wychowawczego, które to pozwolą na refleksję nad rozgraniczeniem między takimi aspektami rozwoju dziecka, na które posiada wpływ, a tymi, które są do zmiany niemożliwe. Autor przedstawia teorię nabywania wiadomości J. Piageta ze wszystkimi jej elementami, tłumacząc ją na wielu łatwych do zapamiętania przykładach. Charakteryzuje również teorię L. Wygotskiego z jej postulatem „poznania samego siebie jako rezultat kontaktów społecznych”. Czytelnik dowie się również więcej o teorii rozwoju moralnego Kolberga.

Według mnie, najbardziej inspirującym rozdziałem, jest rozdział VI, w którym autor ukazuje różne teorie na temat motywacji i ich znaczenie dla praktyki dydaktycznej. Zawiera on wiele cennych wskazówek, jak skutecznie zachęcać uczniów do zdobywania wiedzy i prezentowania pożądanych zachowań społecznych. Wiele miejsca zajmuje charakterystyka wewnętrznej motywacji jednostki, która przez wielu psychologów i pedagogów jest uznana za kluczową w uczniowskim procesie zdobywania wiedzy. Przedstawia struktury oparte na rywalizacji i te wspierane współpracą. Informacje zawarte w tym rozdziale mogą wzbudzić w czytelniku refleksje związane z tematem motywacji i pozwolą na bardziej świadomy wybór metod wychowawczo-dydaktycznych, poprzez które zamierzają na nią oddziaływać.

Ostatnia część książki zawiera diagnostykę i ocenę uczenia się, w której G. Mietzel szeroko charakteryzuje różne rodzaje celów uczenia

się oraz podkreśla wagę ich wyboru na przebieg procesu nauki. Interesującym jest przeciwstawienie tradycyjnych metod oceny wyników, w tym stosowanym w ramach alternatywnej diagnostyki pedagogicznej.

W niniejszej publikacji znajduje się pewna doza specjalistycznego słownictwa psychologicznego, jednakże powinno być ono zrozumiałe nawet dla osób niezwiązanych bezpośrednio z tą dziedziną wiedzy. Stają się one jasne i klarowne dzięki przytaczanym przez autora obszernym wyjaśnieniom i licznym przykładom (często utrzymanym w humorystycznym tonie). Recenzowana publikacja może być traktowana jako kompendium wiedzy, do którego lektury czytelnik powraca, w celu znalezienia odpowiedzi na nurtujące go pytania dotyczące kształcenia. Może ona służyć również jako swobodna lektura w wolnych chwilach.

